

ДО ПИТАНЬ КЛАСИФІКАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В ОРГАНАХ ТА УСТАНОВАХ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

ВОЙТОВ Геннадій Васильович - суддя Київського районного суду міста Одеси (Україна)

УДК 342.951:343.3: 343.8

В статті досліджено класифікацію адміністративно-предупредительних мер протидії корупції в органах і установах пенітенціарної системи України. Аналізуються способи їх закріплення в українському законодавстві. Пропонуються критерії класифікації адміністративно-предупредительних мер протидії корупції в органах і установах пенітенціарної системи України. Сформульовано авторське визначення поняття застосування предупредительних мер протидії корупції в органах і установах пенітенціарної системи України.

Ключові слова: Адміністративно-предупредительні заходи, корупція, протидія корупції, система пенітенціарних органів, органи і установи виконання покарань.

Постановка проблеми

Питання профілактики корупційних проявів у даний час мають дискусійний характер. Політики, соціологи, юристи-теоретики та юристи-практики дискутують навколо точки зору про застосування у правообігу понять «боротьба з корупцією», «запобігання корупції», «протидія корупції» та «попередження корупції». Така дискусія спостерігається з чисельних наукових досліджень, низки нормативно-правових актів, які впродовж більш як двадцять років визначають державну антикорупційну політику та числені громадські ініціативи.

При цьому, з огляду на домінуючу останнім часом позицію, антикорупційну діяльність охопленій поняттям «запобігання корупції», що базується на профілактичних та превентивних антикорупційних методах, визначено пріоритетною.

Слід зазначити, що всі дослідники корупції як явища та методів боротьби із нею об'єднуються навколо того, що найбільш результативними методами протидії корупційним відносинам є усунення передумов і причин, що сприяють їхній появі, розвитку та інституціалізації, розуміючи, що для повного викорінення корупції потрібні серйозні економічні, політичні та інші реформи, які потребують значного часу та витрат. У той же час це не виключає можливості застосування у протидії корупції й адміністративних (вольових) методів, що не потребують значних витрат [1, с.104].

Стан теоретичної розробленості

Зрозуміло, що поняття «адміністративно-попереджувальні заходи протидії корупції в пенітенціарній системі України» є істотно вужчим у порівнянні із добре висвітленим у юридичній літературі поняттям «адміністративно-попереджувальні заходи», дослідження якого знайшло своє відображення в працях як вітчизняних дослідників, таких як В.Б. Авер'янов, Ю.П. Битяк, В.В. Зуй, А.Т. Комзюк та інші, так і зарубіжних – Д.Н. Бахрах, Имре Сабо, Ролан Драго та інші, а також адміністративістів радянської школи І.І. Веремеєнко, І.А. Галаган,

М.І. Єропків, Ю.М. Козлов, А.П. Корєнєв, С.І. Кутюрїн, А.Є. Луньов, Л.А. Попов, А.В. Сергєєв та інші.

Цілі (мета) дослідження

Метою дослідження є проведення загальнотеоретичної класифікації адміністративно-попереджувальних заходів протидії корупції в органах та установах пенітенціарної системи України та визначення правової сутності їхнього застосування.

Виклад основного матеріалу

До адміністративно-попереджувальних заходів протидії корупції належать будь-які дії державних органів та їхніх посадових осіб, направлені на запобігання корупції, які носять владно-розпорядчий характер та здійснюються на підставі норм права.

У теорії адміністративного права адміністративно-попереджувальні заходи іменуються також заходами адміністративного попередження або заходами адміністративного запобігання. Під ними розуміються дії повноважних органів або посадових осіб, спрямовані на забезпечення виконання громадянами обов'язків перед суспільством, забезпечення суспільної безпеки і громадського порядку, недопущення і боротьбу зі стихійним лихом, епідеміями, епізоотіями та ліквідацію їх наслідків [2, с.152].

Адміністративно-попереджувальні заходи мають на меті не допустити вчинення особами протиправних діянь. Ця думка підтримується багатьма науковцями. Так, згідно з баченнями В.В. Прокопенка, заходи адміністративного попередження мають на меті не дати здійснитися протиправному вчинку, вони застосовуються, якщо правопорушення тільки передбачається, тобто не пов'язані зі здійсненням правопорушень. Вони їм запобігають і, у цьому контексті, передують застосуванню інших примусових заходів, спрямованих проти винних у здійсненні адміністративних правопорушень [3].

М.І. Мельник зазначає, що основним напрямом боротьби з корупцією має бути запобігання її проявам. Системні, комплексні профілактичні заходи – це шлях, який може змінити характер і обсяги останніх [4, с.24]. А. Яфонкін стверджує, застосування адмі-

ністративних заходів попередження унеможлиблює або хоча б уповільнює розвиток правопорушної поведінки в напрямі до правопорушення [5]. А.Т. Комзюк до адміністративно-попереджувальних заходів ставить такі критерії: 1) захід не пов'язаний із вчиненням правопорушення, тобто виконує саме профілактичну роль; 2) порядок його застосування врегульовано саме адміністративним законодавством; 3) його застосування законодавством віднесено до компетенції правоохоронного органу (авт. А. Комзюк подає «міліції»); 4) реалізація таких заходів обов'язково супроводжується державним примусом [6, с.98].

Р. Драго відзначає характерну особливість адміністративно-попереджувальних заходів, слушно стверджуючи те, що вони застосовуються в ситуаціях, коли правопорушення відсутнє. Виділяючи при цьому індивідуальні або персоніфіковані заходи (адресовані конкретній особі), прикладом таких заходів можуть служити правила, які являють собою систему обмежень і встановлюються щодо конкретних осіб, та загальні, тобто такі, які не адресовані конкретному адресату [7, с.113].

Адміністративно-попереджувальні заходи протидії корупції в органах та установах виконання кримінальних покарань України можна розглядати також і в площині профілактичної діяльності. Наведемо декілька наукових думок з цього приводу.

Свого часу І.С. Самощенко вважав, що загальна суть профілактики полягає у попередженні можливих, але ще не скоєних правопорушень [8, с.21]. О.Б. Андрєєва зазначає загальну профілактику як сукупність заходів, які спрямовані на виявлення і усунення причин та умов, що сприяють скоєнню правопорушень [9, с.98], а індивідуальну профілактику – як свого роду соціальний контроль [9, с.110].

М.М. Дем'яно під профілактикою розуміє діяльність державних і недержавних органів, організацій, їх підрозділів і представників по недопущенню вчинення правопорушень з боку конкретної особи, від якої з великою ймовірністю слід очікувати вчинення правопорушень [10, с.103-104]. Мета застосування профілактики полягає у

своєчасному виявленні осіб, від яких можна очікувати вчинення правопорушень, та у подальшому виховному впливі на таких осіб з метою запобігання правопорушень. Досягнення зазначеної мети, на думку автора, передбачає вирішення комплексних завдань, до яких, зокрема, належать: виявлення осіб, поведінка, погляди, мотиви яких свідчать про те, що вони можуть вчинити протиправні вчинки; виховний вплив на осіб, здатних вчинити правопорушення; контроль за поведінкою цих осіб і способом їх життя; періодичні перевірки результатів проведених профілактичних заходів [11, с.113].

Не можемо погодитися з Л. Бутенко, який констатує, що на сьогоднішній день ні в адміністративно-правовій науці, ні в адміністративному законодавстві України немає вичерпного переліку адміністративно-попереджувальних заходів, а також признати недоліком стан доктринальної науки у цьому напрямку і нормотворчу діяльність [12, с.46]. З таким узагальненням можна погодитися, оскільки з низки актів права вбачається про пріоритетність адміністративно-попереджувальних заходів при здійсненні органами публічної влади правозастосовної діяльності. Більше того, в частині застосування організаційно-розпорядчих заходів, що мають призначення попередження правопорушень, завжди існує елемент творчості.

Законодавець розцінює адміністративно-попереджувальну роботу як важливий компонент забезпечення законності, порядку і дисципліни. Виходячи з цього, він:

- вводить до Кодексу України про адміністративні правопорушення спеціальну статтю (ст. 6 «Попередження адміністративних правопорушень»), згідно з якою органи виконавчої влади та місцевого самоврядування разом з місцевими державними адміністраціями розробляють і здійснюють заходи, що спрямовані на запобігання адміністративним правопорушенням, зараджують виявленню та усуненню причин та умов, які сприяють їх вчиненню, забезпечуючи відповідно до Конституції України охорону державного і громадського порядку та прав громадян;

- передбачає в завданнях і обов'язках окремих державних інституцій (у тому числі й тих, що належать до пенітенціарної системи, та тих, що покликані протидіяти корупції) діяльність по запобіганню та профілактиці правопорушень – п.10 ч.1 ст.18 Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України», п.1 ч.1 ст.23 та п.1 ч.1 ст.26 Закону України «Про Національну поліцію»;

- профілактику асоціальної поведінки визначає одним із завдань кримінально-виконавчого законодавства України – ч.2 ст.1 Кримінально-виконавчого кодексу України.

- визначає пріоритетність запобіжних заходів у діяльності із запобігання і протидії корупції спеціальним антикорупційним законом – ст.3 Закону України «Про запобігання корупції»;

- дієве запобігання корупції в діяльності Міністерства юстиції України та усіх його територіальних органів визначає головною метою Антикорупційної програми Міністерства юстиції України – «Загальні положення» Антикорупційна програма Міністерства юстиції України на 2018-2020 роки, затверджена Наказом Міністерства юстиції України №1290/5 від 26.04.2018.

Корупція в системі органів та установ виконання кримінальних покарань об'єктивно існує, тому юридична діяльність по викоріненню є адекватною реакцією держави на протиправні прояви. У цьому контексті адміністративно-попереджувальні заходи слід розглядати як елемент боротьби з корупцією.

Розгляд адміністративно-попереджувальних заходів запобіганню корупції, як єдиної та цілісної категорії, а також аналіз їхніх форм, дозволить нам розкрити характерні риси цих заходів та встановити специфіку адміністративно-правових відносин, у рамках яких відбувається їхнє застосування. Значним кроком у пізнанні адміністративно-попереджувальних заходів протидії корупції, які застосовуються у пенітенціарній системі, є їхня класифікація.

Так, А.Є. Лунев поклав в основу галузевий принцип класифікації адміністративно-попереджувальних заходів, наприклад:-

адміністративно-технічні чи адміністративно-медичні [13, с.94].

І.І. Веремеєнко класифікує адміністративно-попереджувальні заходи за територіальним принципом на попереджувальні заходи індивідуального характеру і попереджувальні заходи територіального характеру [14, с.69-70].

А.В. Серьогін базує класифікацію адміністративно-попереджувальних заходів на порядку виникнення підстав для їх застосування [15, с.45].

І.Є. Бочкарьов класифікує адміністративно-попереджувальні заходи за юридичною природою суб'єктів застосування: які застосовуються органами державної влади, а також ті, які застосовуються недержавними формуваннями [16, с.109-110].

На думку А.Т. Комзюка, класифікацію адміністративно-запобіжних заходів, можна провести, ґрунтуючись на таких критеріях, як мета застосування, характер впливу, об'єкт впливу, форма процесуального виявлення і строки реалізації [6, с.81].

До приведених вище класифікацій адміністративно-попереджувальних заходів ми запропонуємо також класифікацію за об'єктом спрямування (об'єктом впливу). Мається на увазі їхня направленість адміністративно-попереджувального заходу на подавлення (на мінімізацію) того явища, процесу чи іншого чинника, який здійснює будь-який стимулюючий вплив на корупцію чи її конкретні прояви.

Подібну класифікацію пропонує М.І. Мельник, називаючи попереджувальні заходи факторами протидії корупції [17, с.44].

Погоджуючись із запропонованою А.Т. Комзюком, класифікацією адміністративно-запобіжних заходів, які застосовувалися міліцією, ми спостерігаємо ідентичний спосіб класифікації адміністративно-попереджувальних заходів, які застосовуються у діяльності посадових осіб пенітенціарної системи як заходи протидії корупції – за характером правоохоронного впливу: особистісні, організаційні та майнові [6, с.103].

О.Г. Бондарчук, провівши ґрунтовне дослідження адміністративно-правових засад протидії корупції у Державній криміналь-

но-виконавчій службі України, не приділив окремої уваги адміністративно-запобіжним заходам у антикорупційній діяльності уповноважених посадових осіб органів та установ Державної кримінально-виконавчої служби. Однак зі змісту його роботи вбачається, що до таких він відносить:

- подолання конфлікту інтересів як ефективний засіб протидії корупції в органах Державної кримінально-виконавчої служби України;

- посадові ротації працівників ДКВС України як ефективний засіб протидії корупції в органах Державної кримінально-виконавчої служби України;

- дотримання антикорупційних стандартів службової поведінки як засіб мінімізації корупційних ризиків в органах Державної кримінально-виконавчої служби України [18, с.3];

- застосування поліграфу [18, с.358].

При цьому автор зосереджується на запобіжних адміністративно-правових механізмах протидії корупції, класифікуючи їх на:

- правоохоронні (діяльність правоохоронних органів з викриття адміністративних правопорушень; оперативно-розшукова діяльність; слідча діяльність);

- інспекційні (періодичні перевірки діяльності органу державної влади або окремого службовця; службові розслідування за конкретними фактами порушень посадовою особою ДКВС прав і свобод громадян);

- аналітично-спостережні (контроль доходів та видатків посадових осіб ДКВС і афілійованих з ним осіб; оцінка рівня корумпованості ДКВС України на основі кількості виявлених фактів корупції на певну кількість співробітників за певний проміжок часу; оцінка рівня суспільної довіри до органів ДКВС на основі даних соціологічних досліджень) [18, с.195-196].

Адміністративно-попереджувальні заходи протидії корупції, які застосовуються у системі пенітенціарних органів, на нашу думку, можна класифікувати в залежності від форми їхнього процесуального вираження на:

- письмові (нормативні та ненормативні правові акти);

- такі, що проявляються в певних організаційно-правових діях.

Крім цього, адміністративно-попереджувальні заходи протидії корупції можна назвати класифікацією за строками їхньої реалізації. Реалізація одних заходів здійснюється шляхом виконання разових дій (перевірка документів, огляд тощо), такі заходи процесуальними строками не пов'язані. Інші, такі, наприклад, як облік осіб, які вчинили корупційне правопорушення, чи декларування доходів та фінансових зобов'язань службовців органів та установ пенітенціарної системи, мають застосовуватися на певний строк (чи у певний термін), встановлений законодавством.

За джерелами правового регулювання адміністративно-попереджувальні заходи протидії корупції в системі органів та установ Державної пенітенціарної служби України класифікуються на такі, що встановлені законами, і такі, що встановлені підзаконними актами.

У залежності від галузевої належності мети запобігання адміністративно-попереджувальні заходи протидії корупції в системі органів та установ виконання покарань поділяються на такі, що покликані запобігти кримінальним корупційним правопорушенням, та такі, що покликані запобігти адміністративним правопорушенням, пов'язаним з корупцією.

За колом об'єктів адміністративно-правового впливу серед адміністративно-попереджувальних заходів протидії корупції можна виділити:

- спрямовані на службовий персонал органів та установ виконання кримінальних покарань;
- спрямовані на засуджених;
- спрямовані на інших осіб, що фігурують у правовідносинах діяльності органів та установ пенітенціарної системи України.

Оскільки специфіка відбування засудженими особами кримінальних покарань, а саме обмеження можливості пересуватися, можливості спілкуватися, обмеження вибору місця проживання, вибору характеру й роду занять ув'язнення, обмеження права вільно визначати свій спосіб життя, право розпоряджатися своїм часом та інше, обу-

мовлюють тривалі та стійкі відносини з персоналом установ та органів пенітенціарної системи, то і ймовірність виникнення корупційної поведінки, у колі відносин «персонал установ – засуджені», залишається великою.

Аналізуючи антикорупційну адміністративну діяльність за колом суб'єктів, що не перебувають у службових відносинах з органами та установами виконання покарань, слід зауважити, що це коло має широкий суб'єктний склад і різноманітний вид взаємовідносин з суб'єктами цієї галузі правовідносин, що, у свою чергу, урізноманітнює адміністративно-попереджувальні заходи та їхню направленість:

- на засуджених та взятих під варту (спецконтингент);
- на родичів та близьких засуджених та взятих під варту;
- на посадовців юридичних осіб, які перебувають у господарських відносинах з органами, установами та підприємствами пенітенціарної системи;
- на посадових осіб інших органів, які взаємодіють з органами та установами пенітенціарної системи України (посадові особи органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування, прокурори, адвокати, священнослужителі, представники громадських організацій, персонал лікувальних установ, що не входять у систему органів та установ виконання кримінальних покарань України, тощо).

За суб'єктами здійснення антикорупційної діяльності:

- внутрішні – ті, які здійснюються апаратом управління органів та установ виконання кримінальних покарань;
- зовнішні – реалізація яких здійснюється суб'єктами, що не входять до системи органів та установ виконання кримінальних покарань (Національне агентство запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Національна поліція України).

За змістом характеру адміністративно-правового впливу антикорупційні адміністративно-попереджувальні заходи можна поділити на:

- організаційні (організація служби органів і установ щодо захисту прав і свобод

людини в умовах відбування кримінального покарання)

- методичні (розробка та впровадження антикорупційних стандартів службової поведінки службовців системи виконання кримінальних покарань; розробка та впровадження методик діяльності посадових осіб, уповноважених на діяльність з питань запобігання та виявлення корупції, методик проведення антикорупційних експертиз; надання методичної та консультаційної допомоги з питань дотримання антикорупційного законодавства);

- забезпечувальні – засоби превентивного характеру, що застосовуються спеціально на це уповноваженими суб'єктами владних повноважень з метою попередження можливих корупційних правопорушень, обставин, що загрожують та запобіганню шкідливих від їхнього вчинення;

- заохочувальні – використання органами та посадовими особами органів та установ пенітенціарної системи спеціальних правових стимулів, спрямованих на спонукання суб'єктів правовідносин виконання кримінальних покарань до суспільного несприйняття корупції як соціального та правового явища, зокрема заохочення особи, яка повідомила про факт корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, або іншим чином надає сприяння у протидії корупції;

- інформаційно-просвітницькі (доведення до службовців органів та установ пенітенціарної системи вимог антикорупційного законодавства; організація роботи із зверненнями громадян та запитам на інформацію; оприлюднення фактів викриття корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; поширення серед службовців та засуджених ідеї несприйняття корупції та її проявів корупції);

- контрольно-наглядові (спеціальні перевірки та заходи контролю осіб, що перебувають на службі в органах та установах системи виконання покарань; контроль виконання актів законодавства з питань запобігання корупції);

- фінансово-господарські (організація фінансово-господарської діяльності органів та установ пенітенціарної системи, їх підпри-

ємств; забезпечення ефективного та цільового використання державного майна; здійснення управління майном підпорядкованих органів та установ; створення умов для виплати достойних розмірів заробітної плати службовцям, виплата матеріальних заохочень; надання інших соціальних гарантій для службовців органів та установ пенітенціарної системи та членів їх сімей тощо);

- кадрові (проведення роботи з кадрами, їх добір, відбір та розстановка, проведення антикорупційного навчання та підвищення професійної підготовки; стажування вітчизняних фахівців з протидії корупції в країнах успішної протидії корупції тощо).

Адміністративно-попереджувальні заходи зазвичай не можна віднести до конкретної особи, їхнє застосування стосується невизначеного кола осіб, тобто всіх осіб, що знаходяться в однакових фактичних умовах. Це пояснюється тим, що норми права антикорупційного законодавства встановлюють загальні об'єктивні правила поведінки і не мають конкретного адресата, вони носять сталий характер, так як діють постійно і безпосередньо до свого скасування.

Висновки

У якості узагальнення можна визначити, що застосування адміністративно-попереджувальних заходів запобігання корупції в органах та установах пенітенціарної системи України є особливим видом соціального управління в системі виконання кримінальних покарань, напрям антикорупційної діяльності якого полягає в усуненні, нейтралізації чи обмеженні дії корупціогенних факторів, цілеспрямованому впливі за допомогою комплексу спеціально розроблених законних засобів на систему суспільних відносин, що складаються у системі виконання кримінальних покарань, та має за мету стимулювання персоналу та інших осіб, до правомірної поведінки у сфері кримінально-виконавчих правовідносин, перешкоджання вступу їх у корупційні відносини та припинення таких відносин.

Література

1. Грянка, Г.В. Поняття та класифікація адміністративно-правових заходів протидії корупції / Г.В. Грянка // Науково-практич-

ний журнал *Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика)*. – 2009. – №20. – С.103-110.

2. Адміністративне право України : підручник для юридичних вузів та факультетів / Ю.П. Битяк, В.В. Богущкий, В.М. Парашук [та ін.] ; за ред. Ю.П. Битяка. – Х.: Право, 2000., 516 с.

3. Прокопенко, В.В. Заходи адміністративного попередження які застосовуються митними органами. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/index.php/tu/c113-12/16302-c113-035>

4. Мельник, М.І. Протидія корупції: поняття, мета, напрями / М.І. Мельник // *Право України*. – 2002. – №4. – С.22-26.

5. А, Яфонкін. Застосування заходів адміністративного попередження у боротьбі з корупцією серед державних службовців в Україні / Яфонкін А. // *Юридична Україна*. – 2009. – №2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-pressa.com/article-430.html>

6. Комзюк, А.Т. Адміністративний примус в правоохоронній діяльності міліції в Україні: дис... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2002. – 408 с.

7. Драго, Ролан. Административная наука / Ролан Драго; пер. с фр. – М.: Прогресс, 1982. – 245 с.

8. Самощенко, И.С. Правонарушение и юридическая ответственность: Учеб. пособие. / И.С. Самощенко. – М.: Изд-во ВЮЗИ, 1966., 130 с.

9. Андреева, О.Б. Діяльність органів внутрішніх справ по профілактиці правопорушень в сучасних умовах: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О.Б. Андреева. Ун-т внутр. справ. – Х., 1999. – 164 с.

10. Дем'янюк, М.М. Поняття та зміст профілактики правопорушень / М.М. Дем'янюк // *Вісник Запорізького юридичного інституту*. – 2004. – №1. – С.102-107.

11. Дем'янюк, М.М. Профілактика правопорушень як одна з правоохоронних функцій міліції / М.М. Дем'янюк // *Вісник Запорізького юридичного інституту*. – 2004. – №4. – С.111-119.

12. Бутенко, Л. Административно-предупредительные меры в деятельности государ-

ственной инспекции Украины по вопросам защиты прав потребителей: вопросы теории и практики / Л. Бутенко // *Международный научно-практический правовой журнал «Legea și viața» («Закон и Жизнь»)*. – №9(2). – 2013. – С.45-48.

13. Лунев, А.Е. Административная ответственность за правонарушения / А.Е. Лунев. – М.: Госюриздат, 1961. – 187 с.

14. Веремеенко, И.И. Административно-правовые санкции / И.И. Веремеенко. – М.: Юрид. лит., 1975. – 190 с.

15. Серегин, А.В. Советский общественный порядок и административно-правовые средства его укрепления / А.В. Серегин. – М.: Изд-во Академии МВД СССР. 1975. – 194 с.

16. Бочкарев, И.Е. Административно-предупредительные меры, применяемые милицией (по материалам органов внутренних дел Нижегородской области): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.14 / И.Е. Бочкарев. – М., 2001. – 209 с.

17. Мельник, М.І. Корупція – корозія влади (соціальна сутність, тенденції та наслідки, заходи протидії). Монографія / Мельник М.І. – К.: Юридична думка, 2004. – 400 с.

18. Бондарчук, О.Г. Адміністративно-правові засади протидії корупції у державній кримінально-виконавчій службі України : дис... докт. юрид. наук: 12.00.07 / О.Г. Бондарчук. У-нт Держ. фіск. служби України. – Ірпінь, 2016. – 560 с.

Voytov G.V.

Kyiv District Court of Odessa, judge

SOME ASPECTS OF THE CLASSIFICATION OF ADMINISTRATIVE AND CORRUPTION PREVENTIVE MEASURES IN THE PENITENTIARY SYSTEM OF UKRAINE

Summary. The article deals with the classification of administrative and preventive measures against corruption in the bodies and institutions of the penitentiary system of Ukraine. The basic scientific approaches to administrative and preventive measures as a legal category in the law enforcement activities of public

authorities have been elucidated. The forms of their consolidation in the Ukrainian legislation have been analyzed. The main classification groups of administrative and preventive measures against corruption in the penitentiary system of Ukraine have been listed: by the objects of legal influence, by the sources of legal regulation, by the field affiliation, by the objects under the administrative and legal influence, by subjects of realization anti-corruption activities, by the nature of administrative and legal influence.

Beside that, the criteria for the theoretical classification of administrative and corruption preventive measures in the penitentiary system of Ukraine have been given. The priority of preventive measures in comparison with other anti-corruption measures is determined. There has been given the author's definition of the concept of administrative and corruption preventive measures in the penitentiary system of Ukraine.

Key words: administrative and preventive measures, corruption, prevention of corruption, counteraction to corruption, system of penitentiary bodies, bodies and institutions of execution of criminal punishments.

References:

1. Gryanka, G.V. Ponyattya ta klasyfikaciya administratyvno-pravovyx zaxodiv proty`dyi korupciyi. Naukovo-prakty`chnyj zhurnal Borot`ba z organizovanoyu zlochy`nnistyu i korupciyeyu (teoriya i prakty`ka) [Scientific and Practical Journal Fighting Organized Crime and Corruption (theory and practice)]. – 2009. – vol.20. – p.p.103-110.
2. Administratyvne pravo Ukrayiny` : pidruchny`k dlya yury`dy`chny`x vuziv ta fakul`tetiv / Yu.P. By`tyak, V.V. Bogucz`ky`j, V.M. Parashhuk [ta in.]. [The administrative law of Ukraine: a textbook for law universities and faculties]. – Kharkiv: Pravo, 2000., 516 p.
3. Prokopenko, V.V. Zaxody administratyvnogo poperedzhennya yaki zastosovuyut`sya mytnymy organamy. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/c113-12/16302-c113-035>
4. Mel`nyk, M.I. Protu`diya korupciyi: ponyattya, meta, napryamy. [The law of Ukraine]. – 2002. – №4. – p.p. 2-26.
5. A. Yafonkin. Zastosuvannya zaxodiv administratyvnogo poperedzhennya u borotbi z korupciyeyu sered derzhavnyx sluzhbovciv v Ukrayini. [Legal Ukraine]. – 2009. – №2. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.info-prensa.com/article-430.html>
6. Komzyuk, A.T. Administratyvnyj pryumus v pravooxoronnij diyal`nosti miliciyi v Ukrayini [Administrative coercion in law enforcement activities of the police (militia) in Ukraine dissertation of Doctor of Law]. – Kharkiv. 2002. – 408 p.
7. Drago, Rolan. Administrativnaya nauka. [Administrative science]. – Moscow: Progress, 1982. – 245 p.
8. Samoshhenko, Y`.S. Pravonarusheny`e y` yury`dy`cheskaya otvetstvennost` : Uchebnoe posoby`e. [Offense and legal liability: A textbook]. – Moscow: VYuZY`. 1966., 130 p.
9. Andryeyeva, O.B. Diyal`nist` organiv vnutrishnix sprav po profilakty`ci pravoporushen` v suchasny`x umovax. [Prevention activities of the bodies of internal affairs in modern conditions dissertation of the Candidate of Laws]. – Kharkiv, 1999. – 164 c.
10. Dem`yanko, M.M. Ponyattya ta zmist profilakty`ky` pravoporushen`. [Bulletin of the Zaporizhzhya Law Institute]. – 2004. – №4. – p.p.111-119.
11. Dem`yanko, M.M. Profilakty`ka pravoporushen` yak odna z pravooxoronnny`x funkcij miliciyi. [Bulletin of the Zaporizhzhya Law Institute]. – 2004. – №4. – p.p.111-119.
12. Butenko, L. Admy`ny`stratyvno-predupredy`tel`nye mery v deyatel`nosti gosudarstvennoj y`nspekcy`y` Ukray`ny po voprosam zashhy`ty prav potreby`telej: voprosy teory`y` y` prakty`ky` [Law and Life]. – №9(2). – 2013. – p.p.45-48.
13. Lunev, A.E. Admy`ny`stratyvnaya otvetstvennost` za pravonarusheny`ya [Administrative liability for the offense]. – Moscow: Gosyury`zdat, 1961. – 187 p.
14. Veremeenko, Y`.Y`. Admy`ny`stratyvno-pravovye sankcy`y` [Administrative and legal sanctions]. – Moscow: Legal literature. 1975. – 190 p.

АНОТАЦІЯ

У статті досліджується класифікація адміністративно-попереджувальних заходів протидії корупції в органах та установах пенітенціарної системи України. З'ясовано основні наукові підходи до адміністративно-попереджувальних заходів як правової категорії у правозастосовній діяльності органів публічної влади. Аналізуються форми їх закріплення в українському законодавстві. Пропонуються основні класифікаційні групи адміністративно-попереджувальних заходів протидії корупції в органах та установах пенітенціарної системи України: за об'єктами правового впливу, за джерелами правового регулювання, за галузевою належністю мети, за колом об'єктів адміністративно-правового впливу, за суб'єктами здійснення антикорупційної діяльності, за змістом характеру адміністративно-правового впливу.

Крім цього, подано критерії теоретичної класифікації адміністративно-попереджувальних заходів запобігання корупції в органах та установах пенітенціарної системи України. Визначено пріоритетність попереджувальних заходів у порівнянні з іншими заходами протидії корупції. Сформульовано авторське визначення поняття застосування адміністративно-попереджувальних заходів запобігання корупції в органах та установах пенітенціарної системи України.

Ключові слова: Адміністративно-попереджувальні заходи, корупція, запобігання корупції, протидія корупції, система пенітенціарних органів, органи та установи виконання кримінальних покарань.

15. Seregin, A.V. Sovetsky`j obshhestvennyj porjadok y` admy`ny`straty`vno-pravovye sredstva ego ukrepleny`ya [Soviet public order and administrative and legal means of its strengthening]. – Moskow: Y`zdatel`stvo Akademiy`y` MVD SSSR. 1975. – 194 p.

16. Bochkarev, Y`.E. Admy`ny`straty`vno-predupredy`tel`nye mery, pry`menyaemye my`ly`cy`ej (po matery`alam organov vnutrenny`x del Ny`zhegorodskoj oblasti`) [Administrative and preventive measures applied by the police (according to the materials of the internal affairs bodies of the Nizhny Novgorod region) dissertation of the Candidate of Laws]. – Moskow: 2001. – 209 p.

17. Mel`ny`k, M.I. Korupciya – koroziya vlady` (social`na sutnist`, tendencyi ta naslidky`, zakhody` proty`diyi). Monografiya. [Corruption – corrosion of power (social essence, tendencies and consequences, measures of counteraction). Monograph]. Kyjiv: Yury`dy`chna dumka, 2004. – 400 p.

18. Bondarchuk, O.G. Administraty`vno-pravovi zasady` proty`diyi korupciyi u derzhavnij kry`minal`no-vy`konavchij sluzhbi Ukrayiny`. [Administrative and legal principles of fighting corruption in the State Criminal Executive Service of Ukraine : dissertation of Doctor of Law]. – Irpin`, 2016. – 560 p.